

РАНАТА
РУСЕ

Не зная дали няма да Ви засегна

Това, което искам да разкажа тук, е толкова тъжно, щото аз дълго се колебаех дали да не го премълча. Накрая реших, че на нас все ни премълчаваха горчивите истини, докато ни превърнаха в една голяма, горчива истина, която повече няма от кого да крием.

Първото след изборите проучване на общественото мнение в Русе ме заведе в апартамент, в който човек като мене, свикнал да се движи в ограниченото пространство-стая-кухня-баня, като нищо можеше да се обърка. Съгласно методиката трябваше да изследвам най-възрастния член на семейството. В случая това беше мъж над шейсет години. С разкошна бяла коса и младежка стойка, той излъчваше някаква неуловима мекота и благородство. Помислих си, че е бивш учител по музика, но той се оказа художник. Още преди да започнем анкетата, ми каза:

– Не зная дали няма да Ви засегна, но аз и цялото ми семейство гласувахме за СДС. И ще Ви кажа защо. По-точно, ще Ви покажа.

„Не зная дали няма да Ви засегна“ – каква деликатност! Този непознат човек беше побързал да ме увери, че би уважил моите политически предпочитания, ако те се различават от неговите, но не прояви любовитство да научи какви са те. От него лъхаше нещо далечно, като от стара фотография – нещо, изтикано от човешките отношения още в годините, когато нашето объркано поколение е идвало на тоя свят. Но той изглеждаше някак угаснал, като човек, сполетян от непоправима беда. От многото си срещи с отчаяни, унизени, смачкани хо-

ра вече се бях научила да различавам оттенъците на настроението им. Този човек, възпитаник на своето отминало време, умееше да потиска отчаянието си, но то прозираше в очите, в гласа, в израза на лицето му.

В това време в стаята влезе млада жена със също такъв унил израз – явно, някакво голямо нещастие беше сложило своя отпечатък върху всички в този дом. На ръце тя носеше русичко момченце на годинка и нещо, облечено в чистичко бяло костюмче с неизменния Мики Маус. Детето се засмя с очарователен детски смях и заразмахва към мене малките си ръчички.

Душата ми се преобърна, като видя тези ръчички. На мястото на сладките детски пръстчета стърчаха жалки безформени израстъци, които нямаха дори и нокти. Краката ми започнаха да се подкосяват. Тънките му ръчички, протегнати нагоре, приличаха на крехки фиданки с окършени от буря нежни клонове. Дядото взе детето, целуна го и каза:

– Ето, вижте резултатите от нашата екология! Затова гласувахме за СДС.

Пред такава човешка драма може само да се малчи. Всеки опит за утеха би звучал като цинизъм. Попълвахме анкетната карта, но разговорът постоянно се връщаше към недъга на детето – той се беше сраснал с мислите на мъжа. След прецизно изследване на данните на майката и на бащата и на протичането на бременността лекарите били категорични, че няма никакви наследствени или други причини и всичко се дължи на екологичните фактори в града и най-вече на въздуха.

Оставен за малко без наблюдение, малчуганът беше докопал отнякъде една кайсия и, целият омазан, геройски се бореше с нея. Ако не беше толкова тъжна, картината щеше да бъде смешна. Дядото ме погледна (няма да забравя как ме погледна) взе кайсията от детето и започна да отделя костилката, а то с вродения си стремеж за самостоятелност се мъчеше да я измъкне от ръцете му, повтаряйки две от малкото думи, които беше научило: „Аз сам, аз сам.“ Почувствах, че доста съм се застояла в този дом, където на хората никак не им е до гости.

Тръгнах си и си спомних за моето детство, когато фабричните комини, бълващи кълба от черен дим, бяха символ на прогреса.

В детската градина ни учеха да ги рисуваме. В училище ни учеха да се гордеем с тях.

Ние знаехме, че там, на Запад, техническият прогрес обрича на израждане бъдещите поколения. Знаехме го от вестниците, радиото и телевизията. Пак оттам знаехме, че у нас всичко се прави в името на Човека. На този малък човек, който днес безгрижно се въргала по килима, но един ден, като порасне, ще попита „ЗАЩО“?

Ще дойдат ли тогава ония, които диктуваха на вестниците, радиото и телевизията, да му отговорят, че това е от прогреса.

От балкона двамата ми махаха за сбогом – дядото-художник и внукът, който няма да стане художник.

МАРГАРИТА ИЛИЕВА
СОЦИОЛОГ